

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/199/2016
Identifikačné číslo spisu:	4413202300
Dátum vydania rozhodnutia:	12.12.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4413202300.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu C. R. bývajúceho v Y., zastúpeného Advokátskou kanceláriou VOZÁR s.r.o., so sídlom v Bratislave, Trenčianska č. 56/D, IČO: 47234628, proti žalovanej Poľovníckej spoločnosti Dubák, so sídlom v Nových Zámkoch, Podzámska č. 36, IČO: 42122597, zastúpenej JUDr. Zuzanou Kondrlíkovou Plhákovou, advokátkou, so sídlom v Nových Zámkoch, Podzámska č. 36, o zaplatenie 5 000 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 16 C 173/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 27. januára 2016 sp. zn. 25 NeC 26/2015, 25 Co 698/2015 a tiež rozsudok Okresného súdu Nové Zámky z 26. januára 2015 č.k. 16 C 173/2013-342 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Nové Zámky na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky rozsudkom z 26. januára 2015 č.k. 16 C 173/2013-342 (ďalej len „súd prvej inštancie“) žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 000 € s 8,75% úrokmi z omeškania ročne od 12. januára 2013 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu ohľadne príslušenstva pohľadávky úrokov z omeškania zamietol. Rozhodol tak po zistení, že žalobca a žalovaná uzavreli ústnu dohodu, v zmysle ktorej sa žalovaná zaviazala žalobcovi a jeho synovi, že im za odplatu 10 000 € umožní poľovať v poľovnom revíri v období od 1. mája 2012 do 1. mája 2013. Žalobca za obdobie do 1. mája 2013 ulovil zver v celkovej hodnote 4 404 €. Dňa 12. novembra 2012 mu žalovaná oznámila predčasné ukončenie poľovania v danom revíri, s ktorým žalobca súhlasil pod podmienkou, že mu žalovaná vráti zostávajúcu neprepoľovanú sumu. Žalobca 2. decembra 2012 vyzval žalovanú na vydanie bezdôvodného obohatenia v lehote do 14. decembra 2012, žalovaná ale na túto výzvu nereagovala. Podľa právneho názoru súdu prvej inštancie žalovaná v konaní nepreukázala, že žalobca sa správal nepoľovnícky a mal v úmysle poškodiť ju. So zreteľom na výsledky konania dospel k záveru, že žalobca sa opodstatnene domáha zaplatenia uvedenej sumy, preto žalobe (sčasti) vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. januára 2016

sp. zn. 25NcC 26/2015, 25 Co 698/2015 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.) s tým, že sa stotožnil s jeho skutkovými a právnymi závermi. V odôvodnení poukázal na to, že žalovaná bola poučená podľa § 120 ods. 4 O.s.p., v zmysle ktorého všetky dôkazy a skutočnosti musí predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie, najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. S poukazom na toto ustanovenie sa odvolací súd ďalšími odvolacími dôvodmi žalovanej nezaoberal, lebo žalovaná mala dostatočný časový priestor na ich označenie a preukázanie. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku žalovanej, že v predmetnej veci konal vylúčený sudca (§ 221 ods. 1 písm. g/ O.s.p.). Podľa jeho názoru totiž u sudkyne JUDr. Márii Nagyovej nebol daný žiadny dôvod zaujatosti objektívnej povahy, pre ktorý by mohli vzniknúť pochybnosti o tom, že v predmetnej veci postupovala nezaujato a neutrálne. Odvolací súd o trovách odvolacieho konania nerozhodoval (§ 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p. Podľa presvedčenia dovolateľky k odňatiu jej možnosti konať pred súdom došlo postupom súdu prvej inštancie, ktorý nerešpektoval § 101 ods. 2 O.s.p. Ako uviedla, jej právna zástupkyňa požiadala o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu v súlade s § 119 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. a súčasne žiadala nevytyčovať pojednávanie; túto žiadosť odôvodňovala právna zástupkyňa svojou práceneschopnosťou. Súd prvej inštancie napriek tomu pojednával a rozhodol na pojednávaní dňa 26. januára 2015 v neprítomnosti žalovanej a jej právnej zástupkyne. Z plnej moci vystavenej 1. decembra 2014 pritom vyplývalo, že žalovanou zvolená právna zástupkyňa nebola oprávnená dať sa zastupovať iným advokátom. Súd prvej inštancie právnu zástupkyňu žalovanej na pojednávanie konané 26. januára 2015 ani nepredvolal. V ďalšom dovolateľka uviedla, že súd prvej inštancie jednak nezistil dostatočne skutkový stav veci a nevykonal všetky potrebné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, jednak na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, v dôsledku ktorých nesprávne rozhodol vo veci samej. Súd prvej inštancie nevypočul ani jedného zo svedkov, ktorých navrhla vypočuť, čím vytvoril žalovanej nevýhodnejšie podmienky na preukázanie svojich tvrdení, než akými disponoval žalobca. To označila za porušenie kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní ako základných prvkov práva na spravodlivé súdne konanie. Nesúhlasila s konštatovaním súdu prvej inštancie, podľa ktorého dochádzalo v priebehu konania k zámernej obštrukcii. Na tejto argumentácii zotrvala žalovaná aj v doplnení dovolania. Žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej poukázal na to, že jej podanie z 19. januára 2015, ktoré bolo súdu doručené 20. januára 2015, neobsahuje žiadosť o odročenie pojednávania vytyčeného na 26. januára 2015, ani ospravedlnenie neúčasti na tomto pojednávaní v zmysle § 119 ods. 2 O.s.p. Podľa jeho názoru možno mať vážne pochybnosti a podozrenie, že potvrdenia o práceneschopnosti vystavované ošetrovateľmi všeobecnými lekármi striedavo pre štatutárneho zástupcu žalovanej a jej právnu zástupkyňu boli vydané účelovo a mali za cieľ zmať uskutočnenie vytyčených pojednávania. Súd prvej inštancie v danom prípade správne vyhodnotil postup žalovanej ako vyvolávajúci úmyselné prietahy v konaní a správne uskutočnil pojednávanie v neprítomnosti žalovanej a jej právnej zástupkyne v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p.

5. Žalovaná v stanovisku k vyjadreniu žalobcu zotrvala na svojej dovolacej argumentácii.

6. Dovolanie bolo podané 11. apríla 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443

CSP) dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, uskutočnení dovolacieho prieskumu a vydaní (pre dovolateľa) priaznivého rozhodnutia.

8.1. Dovolanía podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania, vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

8.2. Tie dovolanía podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

9. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 8.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 36/1995).

10. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

11. Dovolanie žalovanej smeruje proti rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudkov, proti ktorým bolo dovolanie v zmysle § 238 O.s.p. prípustné; jej dovolanie teda podľa § 238 O.s.p. nevyvolalo účinky, ktoré by do 30. júna 2016 umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

12. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

13. Žalovaná uviedla, že jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

13.1. Odňatím možnosti konať pred súdom sa podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 rozumel procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení V zmysle § 24 O.s.p. sa účastník mohol dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračoval v konaní aj keď sú účastníci nečinní - ak sa riadne predvolaný účastník neustanovil na pojednávanie ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, mohol súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadal pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

13.2. Vo všeobecnosti do uvedeného dňa platilo, že dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.), skúma súd z hľadiska okolností, ktorú uviedol žiadateľ; môže ich preveriť len zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase posudzovania žiadosti o odročenie pojednávania. Dôležitý dôvod v zmysle ustanovenia § 101 ods. 2 O.s.p. mohol byť vyvodzovaný len zo skutočností, ktorá je vo vzťahu k prebiehajúcemu súdnemu konaniu a nariadenému pojednávaniu so zreteľom na všetky okolnosti vážna (svojou povahou znemožňujúca každému účastníkovi občianskeho

súdneho konania za rovnakých okolností účasť na súdnom pojednávaní), súčasne ospravedlniteľná (všeobecne prijímaná ako odpustiteľná), nepredvídateľná (nepredvídaná alebo neočakávaná), neodvratiteľná (neumožňujúca účastníkovi prijať opatrenie prekonávajúce príčinu neúčasti na pojednávaní) a náhla (vzhľadom na časové súvislosti nedovoľujúca účastníkovi uskutočniť kroky vedúce k jeho účasti na pojednávaní).

13.3. V rozhodovacej praxi súdov sa choroba preukázaná lekársky uznanou práceneschopnosťou považovala za dôležitý dôvod v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. (pozri R 31/95). Podobne už najvyšší súd dospel k záveru, že zdravotný stav účastníka konania je dôvodom na odročenie pojednávania, ak je súdu, a to už pred rozhodnutím o žiadosti o odročenie pojednávania, preukázané vyjadrením ošetrojúceho lekára, že účastník konania nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu zúčastniť sa pojednávania (viď R 132/2014).

14. Zo spisu vyplýva, že súd prvej inštancie nariadil pojednávanie na 26. januára 2015. Žalobca prevzal predvolanie na toto pojednávanie 5. decembra 2014 a žalovaná, ktorá v tom čase nebola zastúpená advokátom, 23. decembra 2014 (č.l. 256 spisu). Listom doručeným súdu 3. decembra 2014 požiadala JUDr. Zuzana Kondrlíková Plháková (už ako advokátka zastupujúca žalovanú na základe plnej moci vystavenej 1. decembra 2014) o predĺženie lehoty na predloženie súdom požadovaných fotokópií dokladov do 30. januára 2015 z dôvodu, že ide o rozsiahlu agendu. Súd prvej inštancie oznámil tejto advokátke listom zo 4. decembra 2015, ktorý jej bol doručený 29. decembra 2014, že súhlasí s predĺžením lehoty na predloženie listinných dôkazov najneskôr do 9. januára 2015 s tým, že požadované doklady treba predložiť na pojednávaní 26. januára 2015. Listom doručeným súdu 20. januára 2015 požiadala štatutárny zástupca žalovanej (Miroslav Kondrlík), aby súd v priebehu dvoch mesiacov nevytyčoval pojednávanie, nakoľko jej právna zástupkyňa je dlhodobo práceneschopná; k tomuto listu pripojil fotokópiu dokladu o práceneschopnosti JUDr. Kondrlíkovej Plhákovvej. Následne aj sama menovaná advokátka, podaním doručeným súdu 22. januára 2015, požiadala o odročenie pojednávania nariadeného na 26. januára 2015, ako aj o ospravedlnenie svojej neúčasti na ňom z dôvodu práceneschopnosti trvajúcej od 12. januára 2015, ktorú potvrdil jej ošetrojúci lekár, podľa vyjadrenia ktorého z 21. januára 2015 menovaná nie je schopná bez ohrozenia života ako aj možnosti závažného zhoršenia zdravotného stavu absolvovať súdne pojednávanie. Pojednávanie 26. januára 2015 sa zúčastnil žalobca a jeho právny zástupca. Súd prvej inštancie pojednával bez prítomnosti žalovanej a jej právnej zástupkyne podľa § 101 ods. 2 O.s.p. a vo veci meritórne rozhodol.

15. Je nesporné, že žalovaná bola od 3. decembra 2014 zastúpená advokátkou s plnou mocou z 1. decembra 2014 (č.l. 262 spisu) a že súd prvej inštancie mal o tom vedomosť. Pokiaľ právna zástupkyňa žalovanej podaním z 22. januára 2015 ospravedlnila neúčasť na pojednávaní 26. januára 2015 z dôvodu jej choroby, o čom predložila doklad o práceneschopnosti aj s vyjadrením ošetrojúceho lekára o tom, že sa nemôže zúčastniť pojednávania, neboli splnené zákonné predpoklady vyplývajúce z § 101 ods. 2 O.s.p. pre to, aby súd mohol uskutočniť pojednávanie rozhodnúť vo veci samej v neprítomnosti žalovanej a jej právnej zástupkyne.

16. Pokiaľ za daného stavu súd prvej inštancie vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalovanej a jej právnej zástupkyne, odňal žalovanej možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Uvedená vada zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale tiež jeho opodstatnenosť.

17. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p, dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015). Vzhľadom na to sa dovolací súd ani v preskúmvanej veci nezaoberal ďalšou dovolacou argumentáciou žalovanej.

18. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

20. Najvyšší súd v súlade s citovanými ustanoveniami napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.